

ÚSTECKÝ ZPRAVODAJ

Ročník: 2020

Číslo: 1

Vychází: 27. 3. 2020

Vážení občané,

Zima pomalu končí. Letos nám nepřinesla to, co zima přinést má. Velkou nadílku sněhu, která by potěšila milovníky zimních sportů a hlavně děti. Potěšila hlavně motoristy a ty z vás, kterým sníh k životu nechybí. Teplá zima tak ušetřila obecnímu rozpočtu nemalé prostředky za zimní údržbu, na druhé straně ani trochu nepomohla v boji proti kůrovcové kalamitě v okolních lesích.

Kromě obyčejných starostí a radostí všedních dnů nám všem s nástupem jara život připravil další úkol. Boj s nebezpečným koronavirem. Nařízení vlády o zákazu volného pohybu osob nám přinesl dočasné omezení, která byť jsou nepříjemná a omezující, tak jsou nutná. Uzavření obchodů, škol, školek, omezení dopravy, návštěv u lékaře a všechny opatření jsou pro nás novou zkušeností. Každý den je vidět, jak se život ve společnosti zpomaluje a život lidí se soustřeďuje na to nejnnutnější a nezbytné. Věřím, že se všichni s tímto omezením, které jistě zabrání šíření a přenosu zákeřných virů popereme. Nikdo by na boj s tímto nebezpečím neměl ale zůstat sám. Obzvláště senioři by měli využít pomoci rodiny, ochoty sousedů a známých při zajištění nákupů a základních potřeb. Také obecní úřad nadále nabízí pomoc všem, kteří o ni požádají. Chtěl bych na tomto místě velmi ocenit pomoc šikovných švadlenek, které okamžitě zareagovaly na vzniklou situaci

šitím ochranných roušek pro své rodiny, sousedy, známé, ale i pro ostatní zájemce z řad našich občanů. Zvláštní poděkování za šití roušek pro obec patří Janě Hrtáňové, Aurelii Vymětalové, Pavle Fojtové, Janě Holubcové a všem ostatním, kteří pomohli s přípravou a materiálem na šití těchto ochranných pomůcek. Děkujeme.

Přeji vám hodně sil do dalších dnů, optimismus a naději, že bude brzy líp.

Zdeněk Srněnský

Obecní úřad Ústí informuje

ZAPLACENÍ POPLATKŮ ZA ROK 2020

Upozorňujeme občany, kteří ještě nezaplatili roční poplatek za odvoz komunálního odpadu, že od 1. 4. 2020 nebude společnost TS Vsetín vyvážet popelnice, na kterých není nalepená známka pro rok 2020, která dokládá uhrazení poplatku! Sběr velkoobjemového a nebezpečného odpadu proběhne v sobotu 6. června 2020 od 7.30 do 9.30 hod. na hřišti u Sokol klubu.

V roce 2020 se vybírají poplatky za nájem hrobového místa a urnové schránky na další období.

UPOZORNĚNÍ PRO CESTUJÍCÍ

V souvislosti s vládním nařízením spočívajícím v omezení pohybu osob v České republice a z důvodu razantního snížení počtu cestujících ve veřejné dopravě, bude ve Zlínském kraji s platností od úterý 24. 3. 2020 do odvolání provoz všech autobusových regionálních linek zajišťovaných krajem veden podle jízdních řádů, které platí o vánočních prázdninách. Nové jízdní řády s platností od 24. 3. 2020 cestující najdou zde: <https://www.id-zk.cz/jizdni-rady>. Změny ve vyhledávacích spojení, např. IDOS, se projeví nejpozději 24. 3. 2020. Od 24. 3. 2020 začnou platit omezení také v regionální železniční dopravě.

VÝSLEDEK TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY

Charita Vsetín děkuje koledníkům a jejich vedoucím, dobrovolníkům, všem občanům a dárcům.

V roce 2020 se celkem podařilo vybrat částku 1 323 398,- Kč. Z toho v obci Ústí 13 165,- Kč.

Naši jubilanti

Květen	Jiřina Sochorová	80 let
	Jana Vichtorová	80 let
	Jan Vymětal	70 let
Červen	Hana Hladká	70 let

Rozpočet obce na rok 2020

(IČ: 00851825)

(částky jsou v tisících Kč)

POL.	%	PŘÍJMY	rozpočet
1xxx	27%	Daňové příjmy (převážně daně od státu, poplatky vybírané obcí)	10 000
2xxx	12%	Nedaňové příjmy (převážně příjmy z prodeje dřeva, příjmy z pronájmů, ap.)	4 500
3xxx	0%	Kapitálové příjmy (prodej pozemků a dlouhodobého majetku obce)	0
4xxx	61%	Dotace přidělené (schválené dotace)	23 000
	100%	příjmy celkem	37 500

PAR.	%	PROVOZNÍ VÝDAJE	rozpočet
		Les, komunikace, voda, kanalizace	2 670
		Služby občanům (celkem)	4 033
		Sociální oblast (celkem)	100
		Bezpečnost a požární ochrana (celkem)	100
		Veřejná správa a služby (celkem)	4 780
	25%	provozní výdaje celkem	11 683

PAR.	%	INVESTIČNÍ VÝDAJE	rozpočet
2212		Dešťová kanalizace na MK Kozí ulice - projektová příprava	100
2219		Chodníky u silnice (dotace 85%) - první etapa	4 000
2219		Chodníky od mostu k Uhříkům (85%) - příprava	500
2219		Parkoviště u večerky	500
2219		Cyklostezka BVV - splátka nákladů SOH	1 000
2219		Cyklostezka BVV - samostatný projekt Ústí (85 %) - část nákladů	25 000
2219		Rychlostní radar pro zvýšení bezpečnosti v obci (2 umístění)	400
3399		Tábořiště na Hrbě	100
3399		Budova OÚ - půdní vestavba (komunitní místnost) - projekt	160
3419		Fotbalové šatny (klubovna) - projektová příprava	200
3631		Rekonstrukce osvětlení v obci (úsporné LED světla) - projektová příprava	100
3631		Rekonstrukce osvětlení u silnice I/57 (95%) - úsporné LED světla	1 000
3632		Osvětlení hřbitova	200
3639		Technické zázemí pro OÚ ve Štachově dvoře (kryté stání, parkoviště)	600
3639		Nákup pozemků a nemovitostí pro obec	1 100
3745		Veřejné prostranství u dolního hřiště - projektová příprava	150
5512		hasičská stříkačka (70%)	150
	75%	investice celkem	35 260

	100%	VÝDAJE CELKEM (výše rozpočtu)	46 943
	80%	PŘÍJMY CELKEM	37 500
POL.		SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-9443

8115		Zapojení přebytků minulých let	2500
8123		Čerpání úvěru č.2 (úvěr 2020) - na cyklostezku	9443
8124		Splátka úvěru č.1 (úvěr 2017)	-2500
	20%	FINANCOVÁNÍ (záporná hodnota = zvýšení hodnoty na peněžním účtu)	9 443

Vyhlídky rozpočtu 2020

Rozpočet na rok 2020 je v mnohém mimořádný. Výše rozpočtu je nejvyšší od počátku obnovené samostatnosti Ústí. Ač byl rozpočet schválen 19. 2. 2020, už za necelý měsíc je zřejmé, že tento rok bude mnoho věcí jinak, než se plánovalo.

V důsledku pandemie koronaviru se ekonomika (nejenom) naší země propadne do červených čísel. Zatím nevíme, jak mnoho, ale v konečném důsledku to pocítí každý z nás. Na úrovni obecního rozpočtu to bude nižší příjem z daní a komplikace s postupem plánovaných investic, včetně stavby cyklostezky. Celkem investice na rok 2020 by měly dosáhnout hodnoty 35 mil. Kč., zatímco běžné výdaje obce se každoročně pohybují kolem hodnoty 10 mil. Kč. Investice jsou z větší části kryté dotacemi (EU, ČR, Zlínský kraj, Sdružení obcí Hornolidečska) a částečně také úvěrem. Obec Ústí splácí úvěr z roku 2017 (pořízený na investici „Lesní cesta Doliny“), který bude splacen v roce 2023. Nový úvěr je určený na pokrytí nákladů za stavbu cyklostezky. Dotace na cyklostezku bude obec čerpat průběžně po proplácení faktur. Nový úvěr je splatný v roce 2025. Financování je nastaveno tak, aby bylo dostatek zdrojů na rozvoj obce a zároveň, aby nehrozilo přílišné zadlužení. Podrobnější informace na www.obecusti.cz (ve složce: dokumenty obecního úřadu / hospodaření obce), nebo na monitor.statnipokladna.cz.

Jelikož pandemie je teprve na začátku, těžko můžeme odhadovat její dopad na náš ekonomický život. Ten, kdo zavčas prodal akcie a investoval do zlata, udělal dobře. Ten, kdo to nestihl, už toho moc neudělá. Tato pandemie ale nezmění jen obsahy našich peněženek, ale povede pravděpodobně k dalším změnám ve společnosti. Pozitivní na této krizi je, že lidé se dokáží načas uskromnit, být ohleduplní k druhým (rouška není na mou ochranu, ale na ochranu toho druhého), nabídnout pomoc (šití roušek, donáška do domu) a ocenit ty, kteří jsou v první linii (lékaři a zdravotní sestry). Jaká bude situace „po bouři“, to se ukáže až za několik měsíců.

Jan Zajíček, ekonom obce

Předvelikonoční mimoekonomická úvaha

Dovolím si trochu osobní zamyšlení před nadcházejícími Velikonocemi. Velikonoce myslím ty, které vycházejí z křesťanské tradice. Zvykli jsme si, že se máme rok od roku lépe. Zvykli jsme si, že si můžeme v zimě zaletět na dovolenou k moři. Zvykli jsme si, že jenom zmáčkneme tlačítko a splní se naše přání. Proto nás tak překvapilo, že teď (březen 2020) je to jiné. Vrátili jsme se jakoby o sto let dříve, do časů španělské chřipky. Díváme se s nejistotou do budoucnosti. Hroutí se naše nejbližší plány. Obáváme se o své blízké. Strach nám ale nepomůže. Spíš můžeme reflektovat náš život. Probrat naše priority. Pro co žijeme? Za čím se celý čas honíme? Předvelikonoční čas je na tyto zamyšlení ta nejlepší doba. Protože po temné noci přichází nový

den. Den vzkříšení. Pro někoho jen další nový den. Pro někoho historická událost, bez které by křesťanská víra byla jen snůškou tradic a dalším pokusem vyrovnat se s tíhou života. „Šťastní jsou ti věrní, kteří mají účast na prvním vzkříšení. Na ty už druhá smrt nemá nárok“ (Slovo na cestu, Zj. 20,6). To je ta radostná zvěst: Život zvítězil nad temnotou a smrtí. A tato zpráva bude platit i poté, co odejde jaro nebo současná pandemie.

Jan Zajíček

Informace ke stavu obecního lesa

Dovolte mi, abych Vás seznámil s děním v obecních lesích. Kdo do lesa chodí sám, vidí vše naživo. Ostatní určitě sledují média, takže vědí, že se pohybujeme v období „kůrovcové“ kalamity. Tato kalamita začala pozvolně v roce 2018, a v roce loňském udeřila naplno. Postižení obecních lesů se může zdát enormní, ale stále není naprosto fatální jako v jiných částech naší republiky. V loňském roce jsme vytěžili celkem 3 796 m³ dříví, z čehož bylo 3 400 m³ napadené dříví. Drobným pozitivem je to, že se zatím daří dříví prodávat za ceny nad výrobními náklady, čímž máme finanční prostor na následné zalesnění. A také to, že se vytěžené dříví nehromadí v lese ani na skládkách. Bohužel tato zvýšená těžební činnost s sebou nese i některé negativní věci, mezi které patří hlavně poškození přibližovacích a odvozních cest. Proto Vás touto cestou chci požádat o trpělivost a pochopení. Cesty poničené těžbou v obecních lesích se budou určitě postupně opravovat, ale vše nelze realizovat na počkání. V poslední době řešíme s panem starostou několik stížností právě na poškozené cesty, ale bohužel zima nám moc nepomohla, a tak jsou některé cesty v opravdu neutěšeném stavu.

Co se týká vlastní „kůrovcové“ kalamity nejsme velkými optimisty, lidské možnosti k zastavení této kalamity jsou v tuto chvíli takřka nulové a my musíme doufat hlavně v pomoc přírody. Samozřejmě les zůstane lesem, ale už nebude takový, na jaký jsme byli zvyklí. Každopádně dojde postupně k velké změně druhové skladby dřevin, kdy po století dominantní smrk bude z velké části nahrazen jinými dřevinami a v lese se budeme setkávat s velkými nově zasázenými plochami.

Věřte mi, že jsem si nikdy nepřál, abych ve svém profesním životě něco podobného zažil. Uvidíme, co přinese letošní rok, bohužel tato teplá zima nás pozitivně určitě nenaladila.

Ing. Miroslav Macík – správce obecních lesů

WiFi4EU v Ústí

Díky grantové dohodě mezi obcí Ústí a Výkonnou agenturou pro inovaci a síť bude v letošním roce realizován projekt bezplatné veřejné sítě wi-fi ve vnitřních a venkovních veřejných prostorách

v obci pod názvem "WiFi4EU Podpora připojení k internetu v místních komunitách". Výše příspěvku Evropské komise na tento projekt činí 15 000 EUR. V obci tak vzniknou místa s volným připojením k internetu. Jako oblasti zájmu pro umístění připojovacích bodů jsou vytipována tato místa:

- Zastávka ČD a dolní víceúčelové hřiště
- Budova Obecního úřadu
- Budova Sokol klubu, venkovní sportoviště
- Fotbalové šatny a hřiště
- Hasičská zbrojnice
- Autobusové zastávky směr Valašská Polanka

Rozšíření druhů nádob na odpad

V minulém čísle Zpravodaje jsme informovali o změnách ve svozu a třídění komunálního odpadu. V současné době jsou k dispozici tři nové kontejnery: popelnice na jedlé oleje a tuky, kontejner na kovové odpady (umístěny ve Štachově dvoře naproti OÚ) a kontejner na biologický odpad, umístěný prozatím na hřišti Sokol klubu.

Jedlé oleje

ANO

Použité jedlé oleje a tuky
Fritovací olej, ztužené jedlé tuky

NE

Technické oleje
Převodové motorové,
tlumičové, maziva a kapaliny

Kovový odpad

Plechovky od potravin
Nápojové plechovky
Ostatní kovové předměty z domácností

Nevhazujte obaly znečištěné zbytky potravin a nebezpečnými látkami

Bloodpad (BRKO)

Bloodpad ze zahrad
Tráva, listí, květiny
Zbytky rostlin
Kousky větví, posekané,
pořezané, nastříhané
Bloodpad z domácností

Co znamenají pro vlastníky pozemkové úpravy

Obecní zastupitelstvo schválilo možnost zahájit pozemkové úpravy v obci Ústí. Vlastní proces v pozemkových úpravách je upraven zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech (ve znění pozdějších předpisů). Náklady na pozemkové úpravy hradí stát. Mnozí vlastníci se stále nemohou ujmout vlastnických práv a řádně pozemky užívat. Bez vyřešení vlastnických vztahů k pozemkům není možno v území realizovat nezbytná ekologická, půdoochranná či krajinná opatření. Jedinou cestou k nápravě tohoto stavu jsou pozemkové úpravy, které řeší komplexně celé území a ve veřejném zájmu se jimi prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jejich přístupnost, vyrovnání hranic a vytvoření podmínek pro racionální hospodaření vlastníků půdy.

Cílem pozemkových úprav je zejména:

- upřesnění vlastnictví co do výměry a polohy pozemků
- zpřístupnění pozemků vytvořením sítě polních cest
- možnost scelení pozemků a jejich bezplatné vytyčení v terénu
- možnost rozdělení spoluvlastnictví
- úprava tvaru pozemků
- zvýšení tržní ceny pozemků
- možnost zahájení užívání svých pozemků (před pozemkovou úpravou nepřístupných)
- opatření pro stabilizaci a zlepšování stavu životního prostředí a vodního režimu v krajině, plánování protierozních a vodohospodářských opatření – snížení rizika sesuvů, záplav, odplavení ornice, ...
- převedení většiny pozemků pod navrženými společnými zařízeními do vlastnictví obce, což vede ke zjednodušení jejich budoucí realizace ze státních prostředků

Výsledkem pozemkové úpravy je obnovený digitální katastrální operát a schválený plán společných zařízení (PSZ). Plán společných zařízení obsahuje účelové komunikace (zpřístupnění

pozemků), protierozní opatření, vodohospodářská opatření, opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability krajiny.

Pro případné zájemce o provedení pozemkových úprav je na obecním úřadě připraven k vyzvednutí formulář žádosti. Pozemkový úřad Vsetín uvítá každou další žádost o pozemkové úpravy a zodpoví Vám každý Váš dotaz. Vy za žádost o pozemkovou úpravu, ani následná jednání, nic platit nebudete. Touto žádostí pouze projevujete zájem. Pokud pozemková úprava začne, bude následovat osobní jednání projektanta s vlastníky pozemků. Budou projednány jejich požadavky a projektant se bude snažit splnit jejich zadání.

Proto Vám doporučuji, abychom využili tuto jedinečnou příležitost, jejíž výsledkem budou nejen přístupné a jasné vytyčené pozemky pro nás a naše potomky, ale i parcely připravené pro cyklostezky, biokoridory, protierozní prvky chránící zemědělskou půdu a další prvky pro ochranu naší krásné přírody. Prosíme vlastníky lesních pozemků, kteří by svou žádostí byli ochotni podpořit zahájení pozemkových úprav v naší obci, aby mě kontaktovali a vyplnili formulář žádosti. Za spolupráci a projevený zájem předem děkuji.

Za použití materiálu SPÚ - Zdeněk Srněnský

Košť zelí

Dne 15. února se uskutečnil další ročník o nejlepší kysané zelí. Letos se sešlo 11 druhů zelí, mezi nimi i červené. Je vidět, že se dá připravit zelí na mnoho způsobů a každé chutná jinak. Hodnotila se chuť a barva. Na akci se sešlo hodně hodnotících. Na 1. místě se umístila Jana Hrtáňová, na 2. místě Alena Trčálková a na 3. místě Alena Kašparová. Bylo to příjemné odpoledne, kdy nakonec byli odměněni všichni soutěžící. Jsme rádi, že se pořád dodržuje tradice šlapání kysaného zelí, která zatím nezaniká.

Kulturní výbor

Zájezd do divadla

V pátek 6. března byl uspořádán zájezd do ostravského divadla Komorní scéna Aréna. Vybrali jsme italskou komedii - Niccoló Machiavelli: Mandragora.

Mladík Kallimach (Šimon Krupa) se zamiluje do vdané paní Lukrécie (Viktória Pejková) a chce ji za každou cenu dostat. Využije proto hlouposti jejího muže Mikulky (Josef Kaluža), jehož největším přáním je zplodit potomka, což se mu ovšem nedaří. Kallimach se vydává za doktora. Spolu se svými kumpány – přítelem Ligurem (Michal Čapka), sluhou Syrem (Adam Langer) – a s pomocí fráterů Timoteje (Vladislav Georgiev) a Lukrécieiny matky Sostraty (Dana Fialková) se mu podaří Mikulku přelstít a stane se tak milencem paní Lukrécie.

Celé představení bylo protkáno originálními písněmi. Není zde ani nouze o vtip, který si občas přizpůsobují herci aktuální situaci (v našem představení například Ligure přišel na scénu v roušce, normálně má na hlavě síťovku).

Představení mělo kladné ohlasy, jak ze strany diváků, tak ze strany herců. Herci děkují Úšťanům za návštěvu, vzkazují, že jste skvělé publikum a máte přijet znovu, budou se na vás těšit.

Filová Bára

Příběh o mém tatínkovi

Mám ne jeden příběh, abych napsala o svém tatínkovi, možná by to bylo i na menší knížku.

Narodil se v roce 1916 do rodiny, kde již bylo pět dětí, dohromady jich pak bylo devět, pět kluků a čtyři holky. Neměli to lehké, samozřejmě v té době to nebylo neobvyklé tolik dětí, ale moje babička s dědou měli co dělat, aby je všechny uživil. Velice brzo si museli najít nějakou práci, dvě tety sloužily v Praze, kluci se vyučili nějakému řemeslu, na dlouhé studování ve školách peníze nebyly. Tatínek se vyučil sazečem písma a než si našel práci ve Zbrojovce, tak ještě několik let s bratrem docházel k Baťovi do Zlína. Záměrně říkám docházel, protože museli chodit do Zlína pěšky přes hory, tenkrát žádné autobusy nejezdily a do Zlína je to od nás skoro 30 km. Pak se na něj štěstí přece jen usmálo a byl přijat do zbrojovacké tiskárny. Tam pak pracoval celý svůj život. Nebyla to lehká práce, tenkrát se ještě sázelo ručně a denně se tak setkával s olovem, které k této práci neodmyslitelně patřilo. Jak známo, olovo je toxické a to mu také určitě na zdraví nepřidalo. Ještě před válkou se seznámil v ochotnickém spolku v naší vesnici s maminkou a během války spolu měli čtyři dcery, mé sestry. Já jsem se narodila až v roce 1954 a jak jsem se později

nechtěně dozvěděla, asi bych tady ani nebyla, protože maminka už měla 37 let a možná, kdyby už tenkrát byly uzákoněné potraty, by se naši rozhodli pro tuto možnost. Nestalo se tak. Narodila jsem se v lednu. Vždy jsem říkala, protože jsem „lednová“, je mi celý život zima. Je to sice míněno s humorem, ale něco na tom bude.

Od malička jsem byla tatínkova holčička, možná proto, že jsem byla poslední a moje sestry už byly větší, nejstarší měla 14 let, když jsem přišla na svět já. Na jednu stranu to bylo fajn, ale na stranu druhou měl o mě vždycky strach a možná mě později až moc hlídal. V létě jsem musela být doma v osm hodin večer, v zimě už dokonce v šest. Když jsem se náhodou zdržela, tak si tatínek stoupl na kopeček před domem a pískal. V tu ránu jsem nechala veškerých her a upalovala domů.

K tomu se váže jedna moje vzpomínka. Když jsem chodila na gympl, potkala jsem jednoho kluka z vedlejší vesnice a ten mi řekl: "Ty ses mi vždycky tak líbila, ale neměl jsem šanci si s tebou něco začít. Vzpomínáš si na táboráky, na které jsme chodili? Tam jsem se s tebou chtěl dát dohromady, ale když ty jsi musela být doma v devět večer, to se táborák ještě ani pořádně nerozhořel! Ten tvůj tatka je na tebe teda hodně přísný!"

Tatínek hodně pracoval, často dělal přesčasy, měl co dělat, když musel uživit tak početnou rodinu. Maminka byla se mnou doma až do mých deseti let, protože jsem nechtěla chodit do místní školky. Byla tam totiž jedna pomocná učitelka, která kluky fackovala, když nechtěli po obědě spát. Já jsem se jí bála. Naši to ze začátku nechtěli pochopit, proč tam nechci chodit, tak jsem to vyřešila po svém. Jednou jsem ze školky prostě utekla a objevila se doma. Pamatuji si, že mamka zrovna prala na valše. Když mě uviděla, tak málem do těch necek spadla! Od té doby už byla se mnou doma jako žena v domácnosti.

Tatínek byl členem KSČ, jako ostatně spousta dělníků. Věřil původním ideálům a byl hodně rozčarovaný tím, že ti co mohli něco ovlivnit, se od těchto ideálů hodně odklonili. Vůbec nic z toho členství neměl. Jen starosti a v roce 1968 problémy. Jeho členství tenkrát odnesl náš krásný vlčák. Někdo ho z nenávisti k tatínkovi jako členu KSČ otrávil. Mnoho času, který by mohl trávit jinak, strávil na schůzích. Byl také členem milicí, angažoval se ve veřejné činnosti. V naší vesnici dělal knihovníka v místní knihovně, vypomáhal v místním JZD: v létě chodil kosit nepřístupné louky, kam se nedostal traktor, v noci vstával ve tři hodiny a hlídal s ostatními obilná pole u trati, aby je nezapálila parní lokomotiva. Pak šel samozřejmě normálně v pět ráno do práce, kde ho čekala třeba dvanáctihodinová směna. Chodil také na různé brigády, na téměř všech brigádách byly i moje sestry. Skládaly snopy obilí, sbíraly mandelinku z brambor, námel z klasů obilí apod. Vzpomínaly na to často, přes léto pro ně neexistovala žádná zábava, jen práce doma a na polích JZD. Jednou šly do kina, čekaly na vlak a jeden vesničan si dovolil jim říct: "Tak cérky Šrámkovy se vydaly za kulturou a práce je víc než dost. Na brigádu jste měly jít a ne do kina!" Vzpomínám si, že se tenkrát tatínek hodně zlobil, že si něco takového dovolil říct.

Hodně se mi věnoval, vedl mě k tomu, abych se chovala slušně, nepodváděla, nelhala, abych byla zodpovědná a dochvilná, zdravila lidi ve vesnici. Jednou jsem mu řekla: "Tati pan Koplík mi neodpovídá na pozdrav, já už ho zdravit nebudu!" "Blani, budeš! To je jeho problém, že nezdraví, je to slušnost odpovědět na pozdrav, s tím ať se vyrovná sám, že nezdraví."

Nikdy jsem se mu neopovážila neříct mu pravdu. Jen jednou jsem to udělala a to bylo naposled. Poslal mě tenkrát pro něco k tetě Máničce, jeho sestře. Neměla jsem moc tyto pochůzky ráda, znamenalo to jít do vesnice a já jsem se někdy jako malá holka hodně styděla. Tak jsem si vymyslela, že teta nebyla doma a nic jsem nepřinesla. Tatínek se samozřejmě posléze dověděl, že jsem nemluvila pravdu. Nikdy mě neuhodil, ale ten jeho přísný pohled byl horší než tisíc výprasků. Pak se mnou pár dní nemluvil a to byl ten nejhorší trest. Od té doby jsem nikdy ani jemu ani nikomu jinému nelhala. Někdy jsem si později říkala, že mě vychoval pro nějaký jiný svět, kde si všichni říkají pravdu, nikdo si nedělá žádné podrazy. Měla jsem s tím pak v životě hodně problémů, hlavně v práci, protože jsem vždycky říkala pravdu, i když se to mnoha lidem nelíbilo.

A tatínek mi pak už věřil, že to už nikdy neudělám. Ta jeho víra mě také zachránila před jednou nepříjemností, která se mi stala ještě na základní škole. Byla jsem asi ve čtvrté třídě, když se u nás otevřela samoobsluha. To byla velká událost, doposud jsme tu měli jen malý koloniální obchod s potravinami. Ve třídě jsme měli jednu protivnou holku. Říkali jsme jí "Baškirka", i když se jmenovala Zdena. Byla v podstatě nešťastná, protože od nich odešel tatínek a ona zřejmě žárlila, že mám tak hodného tátu. Takže si vymyslela, že jsem v novém obchodě ukradla čokoládu a řekla to paní učitelce. Bránila jsem se, že jsem nic nevzala, ale nikdo mi nevěřil. Paní učitelka si pozvala do školy tatínka, který se mě zastal a říkal, že mi věří, že jsem opravdu nic nevzala. Zavolal si i Baškirku a ta se nakonec pod tíhou důkazů přiznala, že si všechno vymyslela!

Vedl mě ke čtení knih, na každé Vánoce jsem od něho dostala knížku. Věřila jsem na Ježíška pár let jako každé malé dítě. Až když jsem viděla Pelíšky, tak jsem si přesně vzpomněla na tu dobu. Peněz nebylo nikdy nazbyt, tak jsme si z každých Vánoc schovávali vánoční papír. Přesně jako děvče v Pelíškách jsem si říkala, že je to divné, že Ježíšek má na dárky pořád stejný papír!

Jako knihovník nové knížky doma balil a popisoval. To uměl krásně, vyučil se tomu ve škole a také hodně četl. Měl rád Francii a její historii a tu lásku k této zemi se mi snažil vštípit také. Ostatně to vystihuje jedna příhoda, která se váže k mému narození. Když přišel do porodnice za maminkou, volala na něho zdravotní sestřička: "Pane Šrámků, to je dobře, že jste tady!" "Proč?" opáčil tatínek. "Víte, jaké jméno vybrala vaše paní pro vaši holčičku? Prý se má jmenovat Zina!" Chtěla toto jméno asi pod vlivem sovětských filmů. "To tedy ne, v žádném případě!" odpověděl tatínek. "Bude se jmenovat Blanka, jako Blanka z Valois, první žena Karla IV." A skutečně maminku přesvědčil. Za to jsem mu celý život vděčná.

Měl toho opravdu hodně, práci ve fabrice, práci kolem domu, práci na brigádách. A to ještě po večerech kreslil a psal plakáty na různé akce ve vesnici, jako byly zábavy, plesy apod. Kolikrát to dělal do noci a pořádně se ani nevyspal. S milicí jezdili i na cvičení, takže třeba nebyl doma pár dní. Jednou jsem se ptala: "Tati, proč nenosíš vůbec snubní prstýnek?" "Blani, nemůžu. V práci

bych ho umazal od oleje a olova a na milicích je to nebezpečné. Jeden můj kolega prstýnek měl, a když jsme seskakovali z nákladního auta, tak se mu zachytil o korbu a utrhl mu to celý prst! Bylo to hodně zlé, to ti můžu říct!"

V práci měl dost neschopného šéfa, takže hodně práce dělal i za něho. Maminka se kolikrát zlobila, že je tak často v práci. Nejezdili spolu ani nikam na dovolenou, nemohli. Když byla ta celozávodní, byla práce na poli, sklízelo se seno pro králíky na zimu, dům nešlo jen tak opustit, kdo by se postaral o domácí zvířata. Jen párkrát byli spolu na jednodenních zájezdech, které pořádala Zbrojovka. Ovšem tatínek byl hodně společenský člověk, měl hodně známých a kamarádů a maminka s ním už pak jezdit nechtěla. Vyčítala mu, že se s každým baví a ona tam skoro nikoho nezná. To vím moc dobře, protože jsem s ním jednou jela nakupovat boty do města. Než jsme přešli město do obchodu s obuví, zastavil se asi s dvaceti lidmi z fabriky. S každým prohodil pár vět a než jsme se dostali do obchodu, tak už skoro zavírali. Ráda jsem s ním chodila na fotbal na stadion Zbrojovky. Chodívali jsme pěšky kolem Bečvy do města asi čtyři kilometry. Když bylo málo vody, tak jsme přešli i dřevěný splav. Tatínek mi vždycky koupil párek a limonádu a já jsem byla spokojená. Samozřejmě tam bylo plno jeho kolegů z práce a známých. Ti mu vždycky říkali: "Laďo, nemusíš ani říkat, že je to tvoje dcera!" Tak jsem byla na něho podobná a v mnoha věcech mám i jeho povahové rysy. Maminka nám šla pak naproti, v polovině cesty jsme se setkali. To byl takový náš nedělní rituál. Když nebyl zápas, tak jsme ve Vsetíně chodívali na návštěvy k dědovi, maminčinu tatínkovi.

Rovněž bylo zajímavé, že i když byl Valach jako poleno, valašsky nemluvil. Ani to neměl rád, když jsem tak mluvila já. Jednou jsem se ho zeptala: "Tati, z kama jdeš ?" "Co to je z kama?" "Já ti nerozumím!" A pak už jsem ani já tak nemluvila. Striktně dodržoval spisovnou češtinu, protože to byla součást jeho práce a on se při sázení článků a různých reklamních materiálů nemohl splést. Propagační letáky na textilní stroje, které Zbrojovka vyráběla, sázel i cizojazyčně. Pasivně ovládal španělštinu, angličtinu, němčinu, francouzštinu. Tu se chtěl naučit aktivně, ale neměl na to čas.

Měl jen jednu velkou neřest a to kouření. Celý život se toho nedokázal zbavit a to kouřil opravdu hodně! Nemám snad jedinou jeho fotku, kde by nebyl zachycen s cigaretou. To pak samozřejmě přispělo i k tomu, že měl podlomené zdraví. Měl vysoký tlak a také hodně velké křečové žíly. Není divu, téměř celý den u sázecího stroje stál.

Myslím si, že si přál mít syna, ale to se mu bohužel nesplnilo. Je s podivem, že jeho bratři měli všichni syny, dva z nich dokonce po dvou. Určitě by to u nás vypadalo úplně jinak, kdybychom měly bratra. Možná že by tatínka víc bavilo pracovat doma na opravách domu, a také některé těžší práce by syn zvládal na rozdíl od dcer určitě líp. V roce 1969, kdy se mu od nejstarší dcery narodil vnuk, se tatínek moc radoval. Vladan byl celý po mém dědovi z maminčiny strany, který byl vlakvedoucí. Vladan po něm zdědil lásku k železnici a mašinkám. Náš dům je vedle železniční trati na malém kopečku, možná proto si ho kdysi děda vybral. Vladan k nám často jezdil na prázdniny, nebo když byl nemocný. Sestra byla učitelka. Aby si nemusela ve škole brát "paragraf" a nemusely za ni učit kolegyně, tak ho dovezla k nám. Neměl ještě ani čtyři roky a už vyhlížel "vláčky".

Dokonce se seznámil s jedním strojvedoucím, když vlak zastavil před naším domem u semaforu. Od té doby mu vždycky mával. Tatínek mu opravil po dědovi malou železničářskou lucerničku a chodili spolu strojvůdci "svítit". "Dědo už pojede? Musíme jít svítit!" to tatínek slyšel vždycky, když měl strojvedoucí noční směnu. Synovec nešel spát, dokud mu neposvítil.

Tatínek naučil Vladana šachy a často spolu hrávali. Nepil alkohol, jen si občas zašel do místní hospody na jedno, dvě piva a zahrát si s kamarády mariáš. To se mu také stalo osudným. Jednou u vedlejšího stolu seděli slovenští dělníci, kteří ve vsi dělali silnici. Jeden z nich se začal hádat se svou ženou. Dokonce jí dal facku a to už na tatínka, který neměl rád násilí v žádné podobě, bylo moc. Zapojil se do toho a řekl mu: "To se dělá bít ženu? Jak si to vůbec představujete!" Slovák, horká hlava, vzal půllitr a uhodil tatínka do hlavy. Rána to byla velká, tatínkovi hned začala téct krev a kamarádi ho začali ošetřovat. Chtěli ho odvézt k doktorovi, ale on nechtěl. Dovedli ho tedy domů a každý si určitě dokáže představit tu hrůzu, když ho maminka uviděla. K doktorovi nešel ani potom, určitě udělal chybu, protože otřes mozku zřejmě měl. A to se pak asi projevilo později, protože dostal mozkovou mrtvici a zůstal na levou polovinu těla ochrnutý. Naštěstí se z toho dobře dostal, ale pracovat už nemohl. Byl na invalidním důchodě doma, jeho milovaná práce mu samozřejmě chyběla. Po několika letech ho zradilo srdíčko a opustil nás v necelých 61 letech. Byl to pro nás pro všechny velký šok, hlavně pro maminku, která zůstala vdovou v šedesáti letech. Pak už nic nebylo jako dřív, život se změnil. Tatínek mně strašně chyběl a chybí stále. Bylo mi 22 let a to je brzy na ztrátu rodiče.

Za nějakou dobu jsem se potkala s bratrem mých kamarádek ze sousedství. Kamarádily jsme spolu celé dětství. Probírali jsme tenkrát situaci v naší obci, hlavně to, že je tady spousta vdov.

Jejich maminka také poměrně brzo

ovdověla. Já jsem mu na to tenkrát řekla:

"Ladí, ti naši tatínkové se udřeli.

Měli jen práci a práci.

Práci v zaměstnání,

práci doma na

baráku. Neužili si ani

zaslouženého

důchodu po tolika

letech práce. Vy jste

měli aspoň auto,

někam jste se dostali na výlety, k příbuzným, ale naši nejezdili nikam." Taková byla tenkrát doba.

Tolik o mém tatínkovi, o tom nejlepším a nejhodnějším tátovi, jakého jsem si mohla přát.

Blanka Šrámková

Silvestr... a co dál?

Mnohým z vás asi přijde divné, že vracet se k silvestru, když dny jdou do jara a léta, už snad není ani aktuální. Jenže přejde jaro, léto, nastane podzim a přijde zima a my opět dokráčíme ke konci roku. Víte, napíšu na rovinu, že silvestr nemám ráda. Ne proto, že jsem zas o rok starší, ale proto, že opět přijde rádobý veselí na povel, kdy alkohol teče proudem a lidé se baví. Nic proti tomu, nejsem škarohlíd a sama se ráda bavím. Jde však o to, o jaký druh zábavy se jedná. Pokud lidé považují za zábavu to, že střílejí rachejtle, petardy a dělají ohňostroje ostatním přímo před okny jejich domovů, že stresují zvířata, znečišťují už tak dost zamořené ovzduší a radují se z toho, že jsou jako ve válce, nezlobte se, pro takový druh zábavy moc pochopení nemám. Doslova mi to vadí a to velmi!!!

Co je krásného na tom, že děláte kravál, znečišťujete ovzduší a stresujete ostatní lidi a chudáky zvířata? Že střílíte peníze ve formě pyrotechniky do vzduchu a myslíte si, jaký nejste king, když jste trumfil souseda, který si bouchl jen jednu petardu a vy jste udělali přímo kanonádu jako ve válce? Nemám pochopení pro tyto lidi a odsuzuju je. A když pak jdete na novoroční procházku, není místo, kde byste po těchto lidech nenašli nepořádek. Všude se povalují flašky ze šampáňa, obaly z pyrotechniky, papíry. Samozřejmě nikdo po sobě neuklidí... moc smutné. Nebylo by lepší, kdyby se ty peníze za pyrotechniku použily ke smysluplnějšímu účelu? Třeba je věnovat postiženým lidem, dětem v domovech nebo zvířatům v útulku. Mohli byste si vážit víc sami sebe a takových lidí bych si vážila i já.

A nyní fakta. Studie uvádějí, že při použití ohňostrojů vzniká velké množství látek, které znečišťují ovzduší a životní prostředí obecně. Potenciální environmentální a zdravotní rizika zábavní pyrotechniky jsou přitom různorodá. Kromě kontaminace vzduchu se mohou toxické látky z ohňostrojů dostat i do vodních zdrojů. Rezidua těžkých kovů může spláchnout ze země déšť a tímto způsobem se mohou dostat do našich jezer, řek a oceánů. Například stroncium, které způsobuje červené zbarvení explozí ohňostroje, je extrémně reaktivní s vodou i vzduchem a může proniknout hluboko do půdy i podzemní vody.

Při analýze vzorků prachu z ohňostrojů bylo zjištěno, že jsou bohaté na různé kovy, pokaždé však obsahující draslík a stroncium, které slouží jako stopovače ohňostrojů. Z těchto dat je také zřejmý nárůst koncentrací sloučenin SO_2 a NO_2 . Ovzduší je v důsledku explozí ohňostrojů znečišťováno i těžkými kovy (kromě již zmiňovaného draslíku a stroncia je to např. barium, hořčík, měď, olovo či hliník), jejichž sloučeniny se používají v ohňostrojích jako okysličovadla, stabilizátory, k barvení plamene a při jiných speciálních efektech. Tyto kovy se uvolňují zejména ve formě malých částic, které se pak snadno dostávají do dýchacích cest, kde mohou mít velmi negativní dopad

na zdraví lidí i zvířat v okolí. Například u astmatiků může pobyt v blízkosti vypalovaných ohňostrojů způsobit až astmatický záchvat.

Roli hrají nejen ohňostroje coby veřejná produkce, na znečišťování ovzduší se podílí i ohňostroje, které si lidé odpalují sami. [Podle německého Úřadu pro životní prostředí](#) (UBA) silvestrovské ohňostroje zatíží ovzduší v Německu odhadem 4000 tunami polétavého prachu, což odpovídá zhruba 15 % ročních emisí škodlivých pevných částic z německé silniční dopravy. V ostatních státech to bude obdobné.

Jiným velice významným negativním a jen těžce přehlédnutelným (přesněji těžce přeslechnutelným) rysem ohňostrojů je jejich hluknost. Na hluk bezprostředně negativně reagují především starší lidé a zvířata. Exploze pyrotechniky mohou dosahovat hodnoty 190 dB. Podle Státního zdravotního ústavu mohou extrémně vysoké hladiny akustického tlaku (u dospělých 130-140 dB, u dětí a predisponovaných osob i nižší) vyvolat akustické trauma, jehož podstatou je poranění bubínku, sluchových kůstek nebo blanitého labyrintu. Hluk, který pyrotechnika způsobuje, je vyšší než startující letadlo (120 - 130 dB) nebo hluk motorky či sbíječky (okolo 100 dB).

Negativní účinky ohňostrojů na domácí i divoká zvířata jsou dobře zdokumentovány. Každý, kdo má nějakého domácího mazlíčka ví, že zvířata zvukovými efekty ohňostrojů trpí. Je tomu tak proto, že zvířata mají mnohem citlivější sluch než lidé a hluk z ohňostrojů je pro ně mnohem silnější a výrazně překračuje práh bolestivosti. Mnohem závažnější jsou však záchvaty paniky divokých zvířat, která jsou na rozdíl od psů, koček či papoušků naplno vystavená hlučným výbuchům. Vyděšená zvířata často utíkají, případně opouštějí svá teritoria a úkryty. Ptáci opouštějí svá hnízda a mnohdy nejsou schopni se k nim vrátit. Po ohňostrojích se objevuje zvýšený počet osiřelých mláďat divokých zvířat. Jsou tu však ještě nepřímé a skryté průvodní jevy, které souvisí s výrobou a prodejem ohňostrojů a zábavní pyrotechniky. Ingredience ohňostrojů často pocházejí z prvků, které se těží ze země. A si není potřeba vysvětlovat, že těžba není zrovna eco-friendly. Krom toho, minerální látky je pak třeba zpracovávat a izolovat pomocí různých chemikálií. K výrobě ohňostrojů se používají i plasty, papír a karton a jsou vyrobeny v továrnách, které jsou dalším zdrojem znečištění.

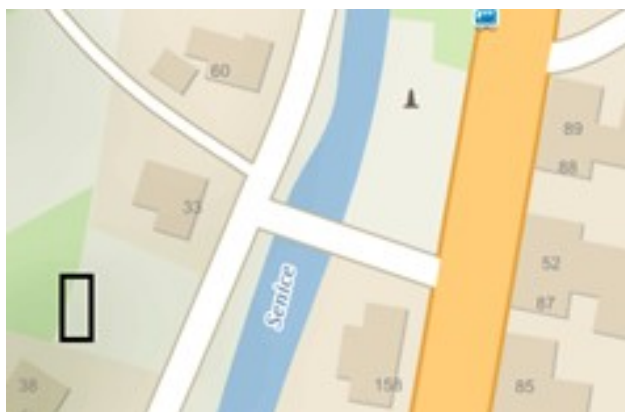
Tolik tedy fakta. Co tedy s ohňostroji? Jsou v podstatě tři základní řešení. Nechat být, zakázat, nebo regulovat... Odpovědět si musí dát každý sám za sebe. Je jen na nás samotných, zda tato planeta bude vzkvétat nebo se čím dál víc řídit do záhuby.

Jana Valigurová

Proměny v obci

Ve svahu u mostu přes Senici stávalo původní stavení č.p. 64. Kolem pozemku i dnes vede chodníček na Dolinu. Podle kroniky obce se zde říkalo „U Staříků“. Majitelé a obyvatelé stavení, jak je uvedeno v dostupných zdrojích: 1857 Talaš Tomáš (domkář, nádeník, svobodný) a Mariana Bělíčková (nádenice, svobodná); 1910 Šťastný Josef (zemědělský dělník a košíkář, manželka Marie, zemědělská dělnice, dcera Anna); 1915 Škarpa; ve 20. letech Hranická Rozálie (dělnice, svobodná).

Od roku 1935 v domě žije Smilek Josef ze Lhoty se synem Josefem. Smilkovi původní stavení v průběhu let rozšířili. V roce 1998 v důsledku pohybu svažitého terénu byl dům staticky nestabilní, proto odbor výstavby MěÚ ve Vsetíně rozhodl o jeho odstranění. Popisné číslo bylo přeneseno na nově postavený domek, v němž žije vnučka posledního majitele stavení ve svahu za Senicí.

Čís. domu: 64

A. Matrika příslušníků

Jméno rodinné a osobní, zaměstnání příslušníka a osob s ním přijatých (U hlavy rodiny a u provdané ženy též jména rodičů)	Narozen (a) dne a roku v obci (okres, země)	Náboženství	Stav	Nabytí (a) domovského práva ve zdejší obci: a) narozením, b) přijetím, (číslo a datum) c) provdáním (datum), d) nastoupením úřadu (datum) Udání dřívější příslušnosti
Smilek Josef, <i>dělník</i>	3. 7. 1888 <i>Lhota, Bělčice, M.</i>	čl. ev. církve	svobodný	<i>Převzato do Lhoty Vsta od 24/3 1935</i>
Rodiče: otec _____ matka _____				
<i>Josef, otec</i>	20. 11. 1858 <i>Lhota, Bělčice, M.</i>	čl. ev. církve	svobodný	<i>dobr</i>

Jana Holubcová

(Zdroje: Ústí-obrázky z dějin naší obce, kronika obce 1960, 1998, matrika obyvatel a zemřelých v Ústí, matrika příslušníků)

Periodický tisk územního samosprávného celku, čtvrtletník, číslo registrace: MKČR E19788.

Příspěvky nejsou jazykově upravovány. OÚ Ústí si vyhrazuje právo příspěvky krátiť.

Vydává Obec Ústí, Ústí 76, Vsetín, tel: 571 419 469, e-mail: obec@obecusti.cz, www.obecusti.cz